

Az őszi felülvizsgálat kiértékelése

A Kórógy-éri tiltó szemléje

Árvízvédelem

A felkészülést az árvízvédekezésre többek között az őszi felülvizsgálatok keretében bonyolítja le igazgatóságunk. A védművek és tartozékai, a keresztező műtárgyak, valamint a gátörtelepek és szakaszvédelmi központok állapotát szakbizottságok vizsgálják. Ellenőrizzük a gyeptakarák állapotát, a rézsűburkolatokat, az örök felkészültségét, a védelmi tervek állapotát, a hírközlő és informatikai rendszer működését, a szertárak anyagait és eszközeit, az utak és véderdők állapotát.

A korábbi, valamint az idei tapasztalatainkat értékelő jelentésben foglaljuk össze, amelyet az előírásnak megfelelően

az OVF-nek megküldünk. Ezen jelentés mellékletét képezi a 2017. évi Intézkedési Terv is, amelyet a szemlék tapasztalatai alapján állítottunk össze és a kiértékelő értekezleten vitattunk meg, hagyunk jóvá.

Az idei szemlék – amelyeket a fővédvonalakon 2016. október 10–27. között hajtottunk végre – tapasztalatai a következő főbb megállapításokban foglalhatók össze.

A régi Mindszenti I. szivattyútelepet a töltéskeresztező nyomócsövének korábbi meghibásodása miatt 2013. április 22-én leállítottuk. A szivattyútelep állapotfelmérését szakértők bevonásával elvégeztük. Az elkészült javaslat szerint a műtárgyat meg kell szüntetni és a kieső belvízáttemelő erőforrást a Mindszenti II. szivattyútelep

fejlesztésével kell pótolni. A kieső belvíz-áttemelő kapacitást a megfelelő provizóri-um telepítésével oldjuk meg. A szivattyútelepek rekonstrukcióját a 2014–2020 közötti fejlesztési ciklusban a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program keretében tervezzük.

A gyeptakarák állapota a védelmi követelményeknek többségében megfelel. Az elmúlt időszakban lehetőség volt fenntartó gépek beszerzésére, melynek köszönhetően a gépek átlagéletkora csökkent. Ugyanakkor problémát jelent, hogy az igazgatóság nem rendelkezik elegendő gépkezelővel.

Rézsűburkolataink a közelmúlt fejlesztéseinek köszönhetően a védelmi követelményeknek megfelelnek.

Ebben az évben adták ki az elsőrendű árvízvédelmi fővédvonalak burkolt töltéskoronájának kialakításáról szóló 11/2016. számú főigazgatói utasítást. A 100 km-t meghaladja a burkolattal ellátott elsőrendű töltéskorona-szakaszaink összes hossza. A pályázati konstrukcióink keretében tervezett töltéskorona-burkolatoknál – összhangban a vonatkozó utasítással – az aszfalt üzemi utak helyett rugalmasabb, „makadám” szerkezetű utakat alkalmazunk. Ezek a száraz és nedves időszakok hatására kialakuló térfogatváltozásokat képesek követni, így a burkolatok fenntartása gazdaságosabbá válik.

(Folytatás a 2. oldalon)

„Itt van a karácsony,
Most nyílik virága,
Hócsillagot bontott
Minden bokor ága.
Ünnepel a tél is;
Felöltözött szépen,
Kint sétál az utcán
Ünnepi fehérben.”

(ismeretlen szerző)

**Minden kedves Olvasónknak
örömteli, meghitt karácsonyt és
boldog új esztendőt kívánunk!**

Az őszi felülvizsgálat kiértékelése

(Folytatás az 1. oldalról)

A hullámtéri véderdők faállománya több helyen elöregedett. A közelmúltban programot indítottunk a túltartott faállományok felújítása érdekében. A vízdoldali 10 m-es védősávok állapotát jelentősen javítani tudtuk, azonban továbbra is gondot jelent, hogy a vízdoldali 10 m-es védősávval érintett területeken nem minden esetben az Ativízig a vagyonzkezelő.

Ebben az évben a másodrendű védműveink felülvizsgálatakor új lokalizációs tervek elkészítésének szempontjaira is figyelmet fordítottunk. A lokalizációs töltesek állapota többségében sajnos nem megfelelő, jó részük csak vízkormányzásra lenne alkalmas.

A védelmi biztonságot nagymértékben befolyásoló, azonnali beavatkozást igénylő keresztező műtárgyat a felülvizsgálatok során nem találtunk. A legfontosabb helyeken beavatkoztunk, ezzel a műtárgyaink állapotát javítottuk. Felújítottuk az Apátfalvi zártszivárgó töltéskeresztező nyomócsövét, valamint a Hódmezővásárhelyi szivattyútelep vízdoldali elzárásának felhúzó szerkezetét.

A Makói szivattyútelepen a mélyvezetősű gravitációs csöskeresztezés rekonstrukcióját irányoztuk elő, amelyet pályázati források felhasználásával igyekszünk végrehajtani.

Az elmúlt években projektekkel érintett területek felújításai miatt a gátörtelepek épületeinek állagában korábban mutatózó nagy különbségek az idén némiképp csökkentek. A 2016. évi fenntartási keretösszegek is lehetőséget adtak kisebb-nagyobb javítások elvégzésére. Az idén rendelkezésre álló központi források felhasználásával pedig nagyobb átalakítási munkákat is végre tudtunk hajtani, melynek köszönhetően jelentős javulást tudunk elérni az örtelepek állapotában.

Hírközlési és informatikai rendszerünk üzemképes. A szakasz védelemvezetők megfelelő hordozható számítógépekkel rendelkeznek, amelyekkel árvízvédelmi készülség időszakában a védelmi központokból el tudják látni adminisztrációs, jelentési és irányítási feladataikat egyaránt.

A gátörök a védelmi terveket ismerik, szakmai felkészülségük megfelelő. Az új belépők még nem rendelkeznek szakvizsgával, számukra a megfelelő tanfolyam szervezése szintén az Intézkedési Terv része.

A mértékadó árvízszintek a 2014. évi országos MÁSZ-felülvizsgálat eredményeként jelentősen megemelkedtek, ezért az Ativízig működési területén húzódó elsőrendű árvízvédelmi vonalak 95 %-ban

magassági hiánnyal jellemezhetőek. Ennek ellenére azonban elmondható, hogy a térség árvízvédelmi biztonsága nem csökkent.

Árvízvédelmi nyilvántartási terveink aktuálisak. Minden szöveges melléklet digitális formában rendelkezésre áll.

Tekintettel arra, hogy az elmúlt évben nem kellett III. fokú árvízvédelmi készülséget elrendelni, 2016-ban a jogszabályi kötelezettségnek eleget téve árvízvédelmi gyakorlatot tartott igazgatóságunk.

Összességében kijelenthető, hogy az Ativízig működési területén az árvízvédelmi biztonság megfelelő, a 332 km elsőrendű árvízvédelmi fővédvonal előírás szerinti kiépítése azonban megoldandó.

Folyószabályozás, hajózóút-fenntartás

Az idei kisvízi bejárások alkalmával végrehajtottuk a középvízi partél, valamint a nagyvízi mederkezelési tervekben kijelölt zonációs határok természetbeni visszaellenőrzését. Folyószabályozási műveink állapota számos helyen javítást igényel. A hajózóútban található akadályokat eltávolítottuk, azonban a vízi útban, illetve környezetében leakták fák folyamatos feladatellátást igényelnek. A hajózási jeleket felújítottuk, láthatóságukat cserjeirtással biztosítottuk. A töltés vízdoldali töltéslábát helyenként veszélyesen megközelítő folyószakaszokon a 2014–2020-as fejlesztési ciklusban a „VTT Hullámtér rendezése az Alsó-Tiszán” című KEHOP-projekt keretében a meglévő partbiztosítási művek helyreállítása, megerősítése, illetve meghosszabbítása fog megtörténni.

A Szegedi Medencés Kikötő üzemeltetési feladatait igazgatóságunk látja el. Itt állomásoznak az Ativízig eszközállományába tartozó Jégtörő IV. és Jégvirág V. elnevezésű jégtörőhajók.

Az árvízvédelmi biztonságot érintő, tervezett fejlesztésekről, beruházásokról „A 2014–2020-as EU programozási időszak beruházásai és pályázati lehetőségei az Alsó-Tisza vidéken” c. írásban olvashatnak részletesen (4–5. oldal).

Belvízvédelem

A belvízvédelmi szakaszok felülvizsgálatára 2016. szeptember 19–29. közötti időszakban került sor, akkor szemléztük a belvízvédelmi csatornák, műtárgyak, az örtelepek és szivattyútelepek állapotát. Emellett nemzetközi kötelezettségünknek eleget téve román és szerb viszonylatban

lefolytattuk a közös érdekű művek szemlézését is. Az önkormányzatok meghívására a belterületi vízrendezési létesítmények felülvizsgálatán is igyekeztünk részt venni.

A szemle és a felkészítés nem kis feladatot jelentett, hisz területünkön az igazgatósági kezelésű, kizárólagosan állami tulajdonú csatornák hossza 1287 km (ebből belvízi 987 km, kettős működésű 300 km; az állami tulajdonú, korábban vízgazdálkodási társulati kezelésű csatornák hossza 3030 km, melyeknek kezelésbe átadása részint megtörtént, részint folyamatban van); az önkormányzatoktól üzemelésre átvett önkormányzati csatornák hossza 397 km. 42 kizárólagos, illetve 53 társulattól átvett, illetve átvétel alatt álló szivattyútelepünk van. Csatornáinkon a vízkormányzást biztosító műtárgyaknál 289 kizárólagos és 1061 átvett műtárgynál végeztük el a vizsgálatot, illetve az értékelést, és fogalmaztuk meg a további teendőket.

Mindezen feladatot úgy láttuk el, hogy a szeptemberi szemlék alatt és azt követően is végeztük a művek karbantartását. A szemlék során különös figyelmet fordítottunk az átvett szivattyútelepek üzemelési feltételeinek vizsgálatára, az állami tulajdonú műveken történt beavatkozások ellenőrzésére, az önkormányzatoktól üzemeltetésre átvett műveken a fenntartás ellenőrzésére, valamint a mezőgazdasági vízszolgáltatás szempontjából kritikus helyszínekre.

A belvízvédelmi művek fenntartási munkáinak forrására a korábbi években több anyagi fedezet állt rendelkezésre: a központi költségvetés által biztosított költségvetési támogatásból, a fejezetben belüli átcsoportosítással a vízügyi feladatok elvégzésére és az átvett, korábban társulati kezelésű, valamint üzemeltetésre átvett önkormányzati művekre biztosított pénzügyi fedezetből, a közmunkaprogram kapcsán, a tisztított szennyvíz (egyéb használtvíz) befogadására beszedett bevételekből és a beruházási programra (pályázatok) biztosított támogatásokból.

A szemle tapasztalataiból néhány észrevétel és megállapítás: A kaszálság a kizárólagos és a társulatoktól átvett műveken az elmúlt évhez hasonlóan alakult. A kizárólagos állami tulajdonú művek 1/3-át egy vagy több alkalommal lekaszáltuk, a társulatoktól átvett műveken az idei kaszálság a csatornahosszakra vetítve 15 százalékos. Az üzemelésre átvett önkormányzati műveken 139 km hosszban végeztünk egyszeri vagy többszöri kaszálast 2016-ban. (Folytatás a 3. oldalon)

Az őszi felülvizsgálat kiértékelése

A felvétel a Lúdvári szivattyútelepen készült

(Folytatás a 2. oldalról)

A csatornák vízszállító képessége jellemzően 40–70 % között mozog.

A szivattyútelepek üzemképességének fenntartása elsődlegesen az ár- belvízvédkezés ideje alatt komoly feladatot jelentett igazgatóságunk számára. A kizárólagos, nagy igénybevételnek kitett szivattyútelepeink üzembiztonságának megteremtése mellett a társulatoktól már átvett szivattyútelepek üzemeltetése, műszaki alkalmasságuk biztosítása a szivattyúzási feladat ellátására jelentősen megnövelte gépészeti szakmai tevékenységünket.

A felméréseink alapján a kizárólagos állami tulajdonú csatornákon lévő vízszint-szabályozó műtárgyak 1/3-a, míg a társulattól átvett műveken a műtárgyak több mint 80 %-a szorul felújításra.

2016-ban az örtelepek és gépészlakások fenntartására továbbra is fokozott figyelmet fordítottunk. Kiemelt vizsgálat alá vettük a telepek ivóvíz- és szennyvízelhelyezésének megoldottságát. Már több éves programmal igyekszünk a megfelelő feltételeket biztosítani.

A belvízvédelmi művek összességében a kapacitásukhoz képest – a megelőző idő-

szakhoz hasonlóan – továbbra is csak korlátozottan alkalmasak a belvizek elvezetésére.

Az üzemelés és fenntartás több éves elmaradása miatt a műszaki karbantartottság műveinken továbbra sem elégséges, a belvízvédelmi létesítmények (csatornák, szivattyútelepek, őrházak stb.) állaga csak jelentősebb ráfordítással javítható. Az idei évi – az átvett művek fenntartására és üzemelésére, illetve az öntözésre biztosított – jelentős összegű támogatás a művek álla-

potában még nem tudta megteremteni az üzembiztonságot, az alapvető fenntartott-sági szintet.

2016-ban a KEHOP Belvízcsatornák fejlesztése és rekonstrukciója kapcsán Hódmezővásárhely térségében, egy korábbi megvalósult projekthez kapcsolódóan épül a térség belvízi biztonságát növelő tározó és kerülnek kiépítésre, felújításra új szabályozó műtárgyak.

A 2016. évi öntözővíz-szolgáltatás továbbra is komoly feladatot jelent a szervezetünk számára. A rendszerekbe idén beszállított mintegy 47 millió köbméter vízmennyiség átlagosnak tekinthető, azonban az állami tulajdonú csatornák üzemeltetése és az átvett rendszerek (pl. Mezőhegyes-Száraz-ér) kapcsán az igazgatóság vízszolgáltatási feladata nagyban módosult, a szolgáltató rendszerek többségét lefedően önállóvá vált.

Volt és van mit tenni a vízrendezés és vízhasznosítás területén, a legsürgetőbb feladatokat a novemberben megtartott kiértékelő értekezleten meghatároztuk és intézkedési tervbe foglaltuk.

Összeállította:

Borza Tibor–Andó Mihály

Fotók: ÁFO-VRÖÖ

Az Atkai zsilip szemléje

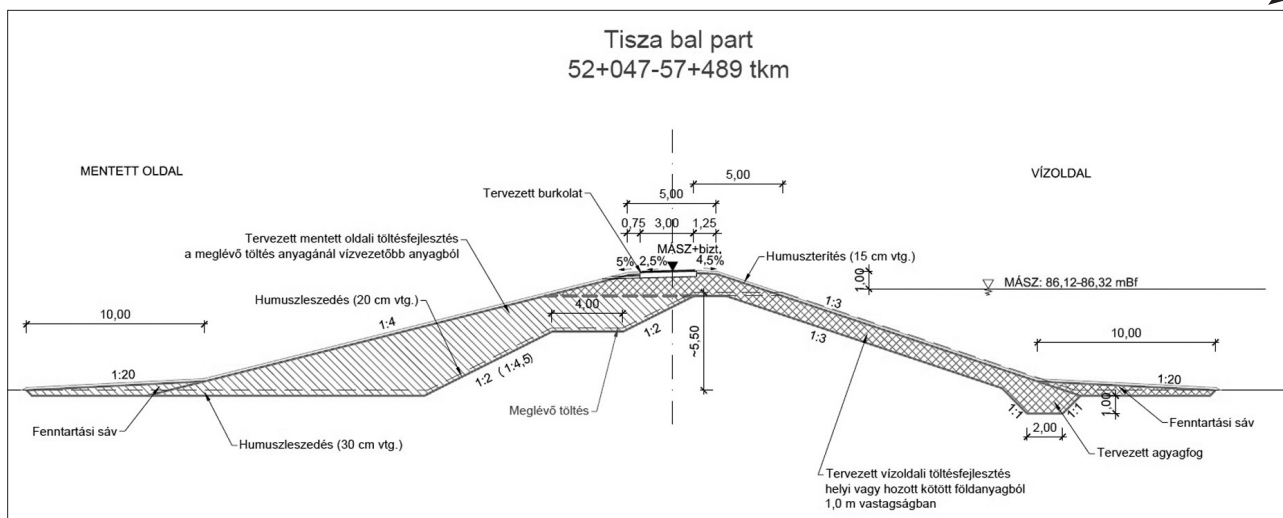
Személyzeti és munkaügyi hírek

2016. szeptember–november hónapokban belépő munkatársak: Kovács Áron (Hódmezővásárhelyi Szakasz-mérnökség), Gémes Orsolya (Vízrajzi és Adattári Osztály), Barla Csaba (Műszaki Biztonsági Szolgálat), Csányi Zoltán (Szegedi Szakasz-mérnökség), Gémes Csaba (Informatikai és Hírközlési Osztály), Pintér Gábor János (Fenntartógép és Hajózási Szolgálat), Pándiné dr. Bakos Eszter (Igazgatási és Jogi Osztály), Varga Piroska (Gazdasági Osztály), Kónyáné Székési Zsuzsanna (Szegedi Szakasz-mérnökség), Baka Tibor (Hódmezővásárhelyi Szakasz-mérnökség), Horváth-Rajda Krisztina (Titkárság).

2016. szeptember–november időszakban kilépett dolgozók: dr. Tiszavölgyi Edit (Igazgatási és Jogi Osztály), Temesvári Mihály (Műszaki Biztonsági Szolgálat), Molnár Bence (Szegedi Szakasz-mérnökség), Sáfár István (Fenntartógép és Hajózási Szolgálat), Kozma László (Hódmezővásárhelyi Szakasz-mérnökség), Sári Szilvia (Titkárság).

Temesvári Mihály nyugdíjba vonulását követően 2016. szeptember 29. napjától Schilsong János vette át a Műszaki Biztonsági Szolgálat vezetését.

Dr. Csala Éva

A 2014–2020-as EU programozási időszak beruházásai és pályázati lehetőségei az Alsó-Tisza vidéken

A tervezési munkák a két utóbbi projekt esetében hamarosan megindulnak és ezt követően a kivitelezések 2020-ig be is fejezhetőek.

Az elmúlt egy év során több olyan pályázati forrás is megjelent, amelyek a nemzetközi, illetve határmenti együttműködésre helyezik a hangsúlyt. Az igazgatóság az elmúlt évek jelentős nemzetközi tapasztalatait kihasználva adott be pályázatokat 2016-ban több olyan kiírásra, amelyek az éghajlatváltozáshoz alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása terén nyújtanak előrelépési lehetőséget.

E paletta kiaknázását az INETERREG Central Europe Programme keretében ez év nyarán benyújtott projektjavaslatunkkal indítottuk el. A program céljai között

szerepel a városi, urbanisztikus környezet élhetőbbé tétele oly módon, hogy a környezetvédelmi szempontok előtérbe kerüljenek. Beadott javaslatunk rövidített címe INTERURBAN, mely a síkvidéki városok belvízelvezetési, a dombvidéki városok villámárvíz-elvezetési, valamint a komplex vízgújítóval rendelkező városok speciális hidrológiai problémáira összpontosítana a külföldi partnereinkkel való együttműködés keretében.

**Interreg - IPA CBC
Magyarország - Szerbia**

Az igazgatóság területi elhelyezkedésének köszönhetően több határon átnyúló együttműködésben is érdekelt. Idén jelent meg az IPA CBC Magyarország–Szerbia Stratégia Pályázati Felhívás. A program lobogójára tűzte a határon átnyúló vízgazdálkodás és kockázatmegelőzési rendszerek színvonalának javítását. Ezen belül az Ativizig a vízgazdálkodási rendszerek rekonstrukciójában, az aszály- és belvízkockázatok csökkentésében érdekelt. A beadott pályázatban folytatni kívánjuk a korábban megkezdett homokhátú vízpótló rendszer fejlesztését. Jelen esetben a vízpótlási nyomvonal újabb 5,2 km-es szakasza épülne ki a meglévő nyomóvezeték folytatásaként, indulva a Domaszéki főcsatorna nyomvonalán egészen a Lódri nyomásközpontig haladva.

A Magyarország–Szerbia Határon Át-

nyúló Együttműködési Program megnyitotta második pályázati felhívását is, amely – hasonlóan a korábbi kiírásokhoz – a vízgazdálkodás és szélsőséges időjárási körülmények elleni védelem színvonalán kíván javítani.

Kiaknázva korábbi kedvező együttműködési tapasztalatainkat szerb partnereinkkel, folytatni kívánjuk a Kurca főcsatorna rehabilitációjára vonatkozó projektünk 2014–2015 között megvalósított munkálatait. Továbbra is a főcsatorna kotrása és elavult vízviasszatartó műtárgyainak rekonstrukciója a fő cél. (Ld. lenti kép.

Határokkal osztott vízgújítóknak a román vízügyi szervekkel való kapcsolatépítést is megköveteli. Ezt a feladatot az Interreg VA Románia–Magyarország Program keretein belül tudjuk megvalósítani, amely folytatja a román–magyar határ menti övezet együttműködésének támogatását, esetünkben az egyedi kockázatok kezelését, (árvízi) katasztrófákkal szembeni ellenálló képesség fejlesztését célzó beruházással.

Az első pályázati kiírásra jövő év elején kerül sor, de az előkészítő munkák a projektjavaslatok kidolgozásával már megkezdődtek.

**Frank Szabolcs
Fotó, ábra: ATIVIZIG**

A Bikaistállói tiltó is felújítandó műtárgy

Árvízi emléktáblák Csongrádon

Hajdu Dezső az Ativizig Csongrádi Szakmérnökségének vezetője volt 1965–2003. között. Kollégánk nyugdíjba vonulása után is hű maradt egykori „munkahelyéhez”, a Tiszához. Tőle származott az ötlet, hogy a várost védő partfalra készüljön egy emléktábla, mely 1876-tól sorakoztatja fel a csongrádi vízmércén mért rekordárvizek szintjét és azok dátumát. Ezzel együtt pedig a vízmércéhez vezető lépcsősor falára a meghatározó rekordárvizek szintjét jelölő táblák kerültek. Hajdu Dezső e táblákkal nem csak az árvizekre, hanem a hozzájuk kapcsolódó emberi megpróbáltatásokra, segítőkészségre, a védekező szakemberek munkájára is emlékezni szeretne. Itt következő írása is része a megemlékezésnek.

Tisztelt Csongrádiak!

Szándékom szerint nem csak a csongrádiakat szeretném megszólítani, hanem mindazokat, akik szívesen töltik szabad idejüket a Tisza mellett sétálva, sportolva, keresve a folyóval a személyes kapcsolatot.

A Tisza töltése mellett lakom. A tiszai táj volt a munkahelyem közel 40 évig. Örömmel látom, a hosszú évek során a városi Tisza-szakasz a városlakók kedvenc kiránduló helyévé vált.

Nekünk, a Tisza mellett lakóknak sok közös élményünk, titkunk van a folyóval. Bepillantást engedünk életünkbe, örömünkbe, bánatunkba, a boldog várakozásba, beteljesülésbe, csalódásba, szórakozásunkba, szokásainkba. Kíváncsian figyeljük a folyó mindennapi reakcióit az időjárás változására, az emberi beavatkozásokra. Évezredek óta ellát bennünket éltető vízzel és élelemmel. Elvárjuk tőle, szépségével, változatosságával szórakoztasson bennünket. Nyújtson felüdülést, tegye könnyebbé a mindennapok terheinek viselését.

Mi, vízügyesek újabb látnivalóval szeretnénk meglepni a töltésen sétálókat, közlekedőket. A vízmérce lépcsőjének támfalára (felső kép) az egyes évek rekordárvizeinek szintjét feltüntető kis táblákat helyeztünk el. Nem minden rekordárvízet kívántunk jelezni, csak azokat, melyek szintben számottevően különböznek az előzőektől. Egy másik, A3 formátumú táblát is felszereltünk a mellvédfalra (alsó kép), melyen a szabályozott Tiszának a csongrádi mércéjén mért valamennyi rekordárvize szerepel.

Remélem, a tábla sok gondolat ébresztője és emlék felidézője lesz. A város lakossága mindig ádáz küzdelmet vívott a

Tiszával a város területének megvédéséért. Így volt ez az első helyen szereplő 1876-os árvíznél is. A várost a Tisza mégis elöntötte. Több mint 400 ház dőlt össze, és nyolc halottja is lett a katasztrófának. Csongrád volt a Tisza szabályozásának első áldozata. A *-jelzés ezt az emléket hivatott felidézni. Szerencsés ember vagyok, hiszen a tábla utolsó három árvízét (1970, 2000 és 2006) tevékeny szakemberként, az árvízvédekezés szervezőjeként és kiszolgálójaként éltem meg.

Bennem az egyes árvizekről nem a műszaki tevékenység maradt meg, hanem az árvízi munkások tenniakarása, elszánt-sága. Számos önkéntes is jött segíteni, akik az egészségi állapotuk és idejük függvényében kértek munkát a védekezésben. A munkások a vészhelyzetnek megfelelően, lankadatlan tempóval dolgoztak. A kezük járt, de a szájuk is. Viccelődtek, ugratták egymást. A stresszes helyzet komolyságát a körülmények humoros átdolgozásával enyhítették. Szívesen tartózkodtam köztük, nagyszerű embereket ismertem meg bennük. Köszönöm valamennyiük munkáját, segítségét.

Úgy gondolom, nem csak a közelmúlt védekezőinek jár köszönet, hanem mindazoknak, akik bármit is tettek a kár elhárí-

tására, enyhítésére. Segítettek zsákokat cipelni, a védelmi anyagot hordani, járőrözni. Gyámoltították a rászorultakat, innivalót, ételt adtak a védekezőknek. A védekezésben résztvevő valamennyi hajdani és jelenlegi segítőknek köszönöm munkáját.

Kell egy hely, ahol otthon vagyunk a világban. Szeretném, ha a Tiszával kapcsolatos gondolatainknak, emlékeinknek ez a helye a vízmérce környezetével párosulna.

Ez az árvédelmi töltés és a környezete a jelenlegi formájában mintegy 140 év alatt épült ki. Mindenekelőtt emlékezzünk arra a több ezer kubikosra, akik létrehozták ezeket a töltéseket. Tízezrekre tehető azok száma, akik valamilyen szinten védekeztek az árvíz kártétele ellen, köztük a mi felmenőink is. A jelenlegi töltés helyén valamikor házak, magánporták álltak. Gondolhatunk azokra a háztulajdonosokra, akik elvesztették tulajdonukat a töltésépítés miatt, lehetővé téve a védelmi rendszer kiépítését. Gondolhatunk azokra, akik valamilyen okból életüket veszítették a Tiszában, vagy végső nyugvóhelyüknek választották a folyót. Emlékezzünk az 1876-os árvíz áldozataira, az 1970-es védekezés alkalmával a Tiszába fulladt két sorkatonára is. Még számosan vannak közöttünk, akik az elmúlt rekordárvizek elleni védekezésben részt vettek, őket a közös munka élménye kapcsolja össze, melyről lehet beszélgetni és az unokáknak mesélni. Talán lesznek olyanok is, akinek az első randevú, a nagy találkozás képe fog felvillanni. Biztosan sokan vannak, akik a horgászatról, a hullámtéri erdei kirándulásról, vagy egy kerékpártúráról tudnának mesélni. Jó lenne, ha ez a hely kultikus jellegű emlékezési hellyé válna.

Ötletemmel Mészáros Csaba csongrádi vállalkozót, a Tisza szerelmest kerestem meg, aki támogatta annak megvalósítását. A táblák gravírozása Antal Csaba munkája. Köszönet érte!

Remélem az emlékhely ötlete, és annak kialakítása megtetszik a csongrádiaknak. Tisztelettel kérem, ezt a helyet kezeljük úgy, mint egy szentély, ahol vandálságnak, falfestésnek nincs helye.

A véletlen úgy hozta, hogy a táblán egy sor üresen maradt. Először arra gondoltam, ez egy következő árvíz regisztrálására elegendő lesz. Őszintén kívánom, erre ne legyen szükség. A tábla utolsó sorába, a száraz adatok alá, lelkem szerint mégis kívánczik valami találó mondat. Madách Imrét idézem ezen a helyen: „Ember küzdj, és bízva bízzál”. (Fotók: ATIVIZIG Csongrádi Szem.)

Hajdu Dezső

A Fenntartógép és Hajózási Szolgálat idei munkálatai

Úszó kotró dolgozik a Ludas-éren

A 2016-os év több változást is hozott a Fenntartógép és Hajózási Szolgálat életében. Egyrészt új gépek kerültek igazgatóságunkhoz, másrészt viszont új csatornák is. A feladatkör is részben átalakult.

A kotrógépek üzembe állításával már nem csak a növényzet eltávolítása lett a cél, hanem a csatornák kotrása, iszapolása is. A nagyobb vágóerejű adapterekkel az elhanyagoltabb csatornapartok cserjeirtása is egységünk feladata lett. A határkerítéssel elzárt csatornák tisztítását is meg kellett oldanunk, sokszor a rendvédelmi szervek vigyázó tekintete mellett. Nagy kihívást jelentett az öntözőcsatornák tisztítása, karbantartása, mely prioritást élvezett. Az egységhez tartozó szinte összes gépkezelő a főszézonban több héten keresztül a Hódmezővásárhelyi Szakaszmerőkség területén

tén lévő öntözőcsatornákon végzett munkát. Egész évben dolgozott a két lánc-

pas és a két gumikerekes, forgó felsővázas kotrónk is. Az intenzív munkavégzés megviselt embert, gépet egyaránt.

Néhány probléma is felmerült az év során: létszáhiány, egyes új beszerzésű gépek gyenge adaptere, akadozó szervizelése, a kotrók kiszolgálása (trailer, őrzés, tankolás) okozott gondot.

Az FHSZ hajózási részlege is aktív évet zár: több mint 3 milliós bevételt sikerült elérni az igazgatóság Jégvirág V. hajójával, mely Szeged környékén az egyetlen vontatóhajó. (Az ábrán: Munkavégzés havi bontásban. Illusztrációk: ATIVIZIG, FHSZ)

Németh György

	gépek felkészítése	öntözés	belvizes csatornák tisztítása	töltés kaszálás
Január	X			
Február	X			
Március			X	
Április		X	X	
Május		X	X	
Június		X	X	
Július		X	X	
Augusztus		X	X	
Szeptember		X	X	X
Október			X	X
November			X	
December	X			

Vízminőség-kárelhárítási gyakorlat

Igazgatóságunk a 90/2007. (IV.26.) Kormányrendelet alapján a védekezésre felkészítés és továbbképzés céljából vízminőségi környezeti kárelhárítási gyakorlatot tartott 2016. október 14-én. Az Ativizig az éves védekezésre felkészülés keretében a területen dolgozó új kollégák bevonásával az olajszennyezés lokalizálása és eltávolítása érdekében használt eszközök időszakos üzempróbáját tartotta.

A szétterülő olaj a víztestben jelentős vízminőségromlást okozhat és azonnali beavatkozás szükséges. Az ásványi olaj-szennyeződések gyorsan szétterülnek a nyugodt vízfelületen és mindaddig terjedni képesek, amíg a néhány mikron vastagságot el nem érik, és így viszonylag kis mennyiség is óriási vízfelületeket képes elzárni az oxigéntől, ami az érintett terület élővilágának teljes pusztulását idézheti elő. Olajszennyezés esetén az eredményes kárelhárítás előfeltétele az ásványi olaj továbbterjedésének korlátozása, illetve megakadályozása, valamint a szétterjedt olaj összegyűjtése, a keletkezett veszélyes anyag előírás szerinti tárolása, vagy megsemmisítése. A résztvevők az olajszennyezéssel kapcsolatos kármentesítési anyagokkal és eszközökkel ismerkedhettek meg. A gyakorlat keretében telepítésre került Vikoma Sentinel Boom típusú merülőfal, Komara 20 tárcsás olajleszedő, Sanol Ls-3 töltő- és őrlőgép. A szimulált kárelhárítási gyakorlat és a környezeti kármegelőző műszaki beavatkozás zökkenőmentes volt.

Nagy Ferenc

Fotók: a szerző felvételei

Múzeumi összekötői találkozó Tokajban

Az eddigiekhez hasonlóan idén is megrendezték a múzeumi összekötők éves tanácskozását az esztergomi Környezetvédelmi és Vízügyi Múzeum (Duna Múzeum) főszervezésében.

A találkozónak 2016 októberében az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság szervezésében Tokaj volt a helyszíne.

Házigazdánk a miskolci vízügy munkatársa, Kovács István volt.

Az igazgatóságot és a rendezvény helyszínét is szolgáló Tokaji Szakasztechnológusok Pócsa Sándor szakasztechnológus mutatta be. Az ebédet követően Szalkai Tímea, a Duna Múzeum igazgatója nyitotta meg a tanácskozást, rövid összefoglalójában kitért a jövőbeni programtervekre is, melyekbe a vízügyi igazgatóságokat és azok kiállítóhelyeit továbbra is szeretnék bevonni. Az igazgató asszony tájékoztatója után a találkozón megjelent összekötő munkatársak tartották meg egyéni, illetve egyedi bemutatóikat.

A Duna Múzeum célja volt idén, hogy a legtöbbször órákig elhúzódó beszámolókat némileg szívesebbé, motiváltabbá, s nem utolsósorban rövidebbé tegye, ezért már előzetesen arra kérték az intézmények képviselőit, hogy kreatív beszámolókkal készüljenek, maximum 8 percen belül, titkos szavazással pedig megválaszthatja a csoport az általa legjobbnak ítélt előadást.

Az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság képviseletében e sorok írója tartotta a prezentációt (a második képen), melyben a kiállítási helyeink közül az idei év – általam legfontosabbnak ítélt – eseményét, az Ópusztaszeri gátörház felújításának történetét mutattam be, a Magyar népmesék-sorozat köntösébe bújítva. (Bizakodom, hogy az újszegedi Vízügyi Történelmi Emlékhelyről is hasonlókról tudok majd „mesét” mondani a nem túl távoli jövőben.)

Az értekezlet utánra tervezett szabadtéri programot némileg felülírta az időjárás. A szakadó eső miatt a tokaji kikötőben állomásozó jégtörő hajókat javarészt csak belülről tekintettük meg, viszont széleskörű tájékoztatást kaptunk mind a hajókról, mind a csoport által feltett kérdések kapcsán Szőke Tamás szolgálatvezető kollégától. A további kültéri programról is le kellett mondanunk, így házigazdánk kérésére számunkra egy esőmentes „odút”, ahol kellemes hőmérsékletben, egy jó tokaji mellett tölthettünk el egy-két órát. Estére az eső valamelyest csendesedett, így a va-

csorára szánt bográcsost a szakasztechnológus filagóriájában készíthették el közösen (egy főzött, a többiek nézték...). Vacsorával, illetve a 8 perces prezentációk győztésének kihirdetésével zárult a nap; a miskolci kollégával szoros versenyben végül Szeged hozta el a díjat.

A találkozó második napja korán kezdődött. A reggelit követően a szakasztechnológus épülete előtti kikötőben már várt ránk a Gyöngyös nevű hajó, amivel a csipős hidegben, és a verőfényes napsütésben meg sem álltunk a Tiszaoldali vízlépcsőig. A műtárgyat Palencsár István szolgálatvezető

mutatta be a társaságnak. A tiszaoldali kirándulás után már csak az ebéd és a búcsú maradt hátra.

Az összejövetel idén is tartalmasra sikeredett; rendkívül értékes előadásokat hallhattunk egymástól, melyek ötleteket, lendületet, lelkesedést adnak, s tenni akarásra sarkallnak. Az összekötői értekezlet résztvevői ismét baráti hangulatban töltötték el ezt az egy-másfél napot. A remek szervezésért köszönet Kovács Istvánnak, jövőre pedig Gyulán folytatjuk!

Nagyszöllősi Nóra
Fotók: Duna Múzeum, FetiVíz

Öntözővíz-minőségi vizsgálatok – különös tekintettel a termálvíz-bevezetésekre

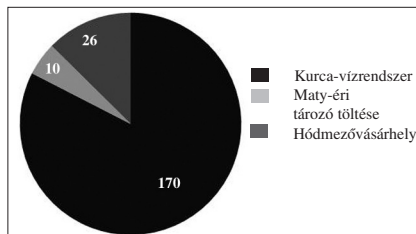
Az ATIVIZIG akkreditált mintavevő munkacsoportja 2016 folyamán 31 mintavételi ponton, 23 nap alatt, összesen 206 mintát vett és végezte el a vízminőségi vizsgálatokat és elemzéseket.

A Kurca-vízrendszerben 170 öntözővíz-mintavétel, az Algyői-vízrendszerben – a Maty-éri tározó töltése kapcsán – 10, a Hódmezővásárhelyi Szakasz-mérnökség kérésére pedig 26 mintavétel, vízvizsgálat, illetve annak kiértékelése történt. (Az öntözővíz-mintavételek eloszlását szemlélteti a jobb felső ábra.)

A mezőgazdasági öntözővíz-szolgáltatás idei igénye alatt a Kurca-vízrendszerben április 15–szeptember 30. között mindösszesen 1.273.2876 m³ víz került a rendszerbe, ebből 3.913.920 m³ a Felső-kurcai fő vízkivétel, 8.818.956 m³ pedig a Szarvas-kákai szivattyútelepen került kiszolgáltatásra.

Az öntözővíz-minőség romlásának egyik fő oka a termálvíz-bevezetés lehet, ezért

öntözési időszakban tilos annak bevezetése az öntözővizet tartalmazó csatornába. A téli termálvíz-bevezetések (okt. 15–ápr. 15.) befejeztével tehát megkezdjük a vízmintavételeket. A helyszíni mérések a kezdeti (a termálvíz miatti) magas fajlagos

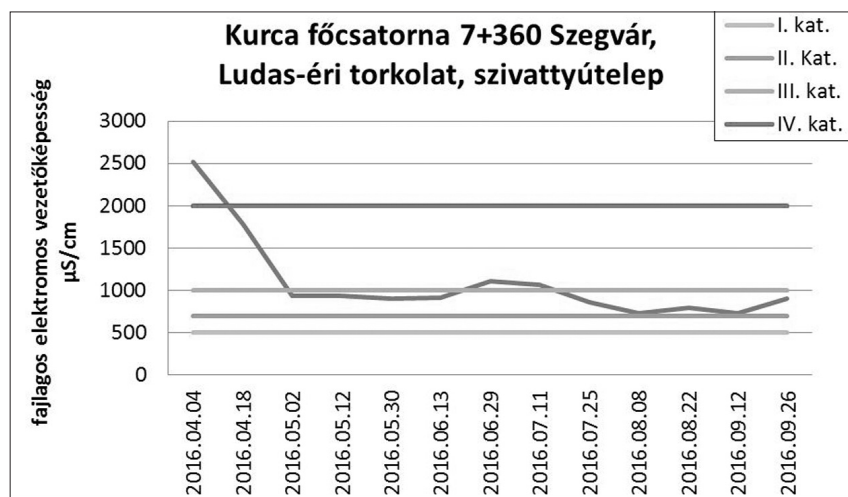

elektromos vezetőképesség-adatok után – a folyamatos vízmozgás következtében – csökkenni kezdtek. (Ld. a lenti ábra.)

A laboratóriumi vizsgálatok alátámasztották a helyszíni mérések eredményeit, hiszen a tavasszal mért magas nátrium-, illetve klorid ion-szint ugyanúgy a termálvíz következménye.

A Kurca főcsatorna 7+360 szelvényében végzett vízmintavételezések eredményei mutatják legjobban a termálvíz jelenlétére utaló értékeket. A termálvíz-terhelés tavaszi gyors csökkentése érdekében nagyobb mennyiségű hígító vízre lehet szükség az öntözés megkezdése előtt, illetve ellenőrizni érdemes, hogy a kibocsátók valóban betartják-e az előírt határidőket – kiemelten azokon a helyeken, ahol a termálvíz okozta szennyezés jobban elhúzódott.

Balogh Endre

Kedves Olvasóink!

*Az Ativizig hírei és lapunk eddig megjelent számai
elolvashatóak*

a www.ativizig.hu internetes oldalon.

Mozgalmas szakági év volt az idei

Országos Vízirajzi Értekezlet

Mintegy 80 vízügyi szakember vett részt a Hajdúszoboszlón október 4–6. között megrendezett XXXVIII. Országos Vízirajzi Értekezleten.

Október 4-én a résztvevő kollégák érkezését, és regisztrációját követően Orbán Ernő, a vendéglátó Tivíz (Debrecen) műszaki igazgatóhelyettese üdvözölte a vendégeket, majd tartotta meg a konferencia nyitóelőadását, bemutatva az igazgatóság működését. Később Horváth Gábor osztályvezető (Ddvíz, Pécs) ismertette az országos vízirajzi mérőgyakorlat tapasztalatait, melynek célja az igazgatóságokon azonos módszerrel, műszerekkel történő mérések összehasonlítása mellett a Dráva Őrtilos–Drávaszabolcs közötti, közel 170 km hosszú, közös érdekeltségű szakaszán kijelölt 18 keresztaszelvénnyel (8–10 kilométerenkénti) egyidejű mérése volt.

Október 5-én a szakmai program tovább folytatódott, a köszöntést követően Láng István műszaki főigazgató-helyettes (OVF) ismertette a vízügyi ágazat elvárásait a vízirajzi monitoring tevékenységgel kapcsolatban. Ezt követte Lábdy Jenő főosztályvezető (OVF) előadása a vízirajzi monitoring hálózat működtetéséről, valamint a rövid távú jövőképről. Kiss Zoltán osztályvezető (OVF) tájékoztatta a jelenlévő szakembereket az ágazatot mélyen érintő, a VizGEO projekt keretében megvalósuló vízirajzi szoftverek fejlesztésének helyzetéről.

A konferencia résztvevői a továbbiakban előadásokat hallgathattak végig a vízirajzi adatfeldolgozás térinformatikai alapú lehetőségeiről, az OVSZ szoftver-fejlesztéseiről valamint a Vízirajzi Adattár helyzetéről. A levezető elnök vezetésével a fórum keretein belül nyílt lehetőség az előadásokkal kapcsolatos kérdések feltételére, valamint az ágazatot érintő problémák megvitatására. Az előadásokat a vendéglátó vízügyi által szervezett szakmai kirándulás követte. A résztvevők megismerhették a Hortobágy-Berettyón található Ágotai vészszázrom működését. Emellett a Hortobágyi Nemzeti Park munkatársainak segítségével betekintést nyerhettek a Hortobágy csodás élővilágának sokszínűségébe a nemzeti park látogatóközpontjában.

A konferencia zárónapján a kollégák tájékoztatást kaptak az ágazatban bevezetendő lebegtetett hordalékelemző műszer (LISST-PORTABLE XR) és az US-P-61-A1 pontintegrált lebegőanyag-mintavevő alkalmazásának tapasztalatairól a Budapesti Műszaki Egyetem munkatársainak jóvoltából.

A 2016-os év igen mozgalmas volt az országos és nemzetközi szakmai találkozók tekintetében. Az idén megjelent Vízpart újságokban több tájékoztatót is olvashattak már a különböző, értekezletekről, konferenciákról. E rendezvények száma is mutatja, hogy a vízügyi szakmai élet ismét fellendült, így a különböző szakágazatok, nemzetközi bizottságok sorra rendezték meg közös tanácskozásait.

A következőkben három országos szakági, illetve három nemzetközi albizottsági találkozóról, és az ott tárgyaltakról olvashatnak beszámolókat a 10–13. oldalon.

Ezt követően Sziebert János osztályvezető (Aduvíz, Baja) osztotta meg tapasztalatait a Visea PDT lebegtetett hordalékelemző program használatával kapcsolatban. A továbbiakban Fiala Károly osztályvezető (Ativíz) tartotta meg előadását, ismertette a síkvidéki vízgazdálkodási programot, valamint annak távlati elképzeléseit. Az országos aszálymonitoring projekt keretein belül kifejlesztendő új aszályindexről dr. Benyhe Balázs (Ativíz) tartott tájékoztatást (a képen).

A hagyományoknak megfelelően a rendezvény keretein belül búcsúztatták azokat a vízirajzos kollégákat, akik ebben az évben mentek, illetve mennek nyugdíjba. Idén dr. Goda László (Aduvíz), Bári Béla (Éduvíz, Győr), Katona József (Éduvíz) és Tóth Tibor (Kdvvíz, Budapest) több évtizedes munkáját köszönte meg Lábdy Jenő főosztályvezető. A vándor vízmércét Busa Tamás főmérnök (Nyuduvíz) vehette át, s így a jövő évi vendéglátó a szombathelyi vízügy lesz. (Fotó: Tivíz)

Balog Réka

Országos Vízkészlet- és Vízyűjtő-gazdálkodási Konferencia

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság és a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság 2016. október 25–27. között rendezte meg az Országos Vízkészlet- és Vízyűjtő-gazdálkodási Konferenciát Gyulán, ahol mind a 12 vízügyi igazgatóság és a Belügyminisztérium is képviseltette magát.

Az Ativíz Priváczkiné Hajdu Zsuzsannát, Barla Enikőt és Ágoston Bencét delegálta az eseményre.

A konferencia résztvevői a vízyűjtő- és vízkészlet-gazdálkodás aktuális kérdéseit tárgyalták. Megvitaták a vagyonkezelői jog érvényesítésének nehézségeit a vízjogi engedélyeztetési eljárások esetében. Az OVF képviselője beszámolt a Vízkészlet-gazdálkodási Munkacsoport tevékenységéről, illetve ismertették a bővített vízkészlet-gazdálkodási munkacsoport célkitűzéseit, feladatait és eddigi eredményeit.

Szó esett a vízyűjtő- és vízkészlet-gazdálkodás aktuális kérdéseiről, ismertette a felszíni és felszín alatti vízkészlet-gazdálkodás mennyiségi és minőségi állapotértékelését.

Bemutatták a Maros hordalékkúp vízkészletének szerepét az Ivóvízminőség Javító Programban, valamint az OKKP-t és vízbázisvédelmi vízügyi igazgatóságokat érintő feladatokat. Tájékoztató hangzott el az igazgatóságokon működő mintavevő csoportok akkreditált mintavételeinek tapasztalatairól és ezek jelentőségéről a vízgazdálkodásban.

A szakértők e témákhoz több esetben is hozzászóltak, megosztották, átbeszélték az egyes igazgatóságon kialakult tapasztalatokat. (Folytatás a 11. oldalon)

Mozgalmas szakági év volt az idei

(Folytatás a 10. oldalról)

Szakmai programként a konferencia résztvevői megtekintették a Mályvádi árvízi szükségtározó alsó megnyitási helyét (felső kép).

Barla Enikő

Országos Gazdasági Konferencia Harkányban

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság kezdeményezésére idén első alkalommal, de hagyományteremtő szándékkal megrendezték az I. Országos Vízügyi Gazdasági Konferenciát. A rendezvény házigazdája a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, helyszíne Harkány volt. Igazgatóságunkat Gazdag Erzsébet, Szalai Norbert és e sorok írója képviselték.

A november 2–4-ig tartó rendezvény legfőbb célja az volt, hogy az ágazat gazdasági szakemberei közösen készüljenek fel a területet érintő kihívásokra, az irányító szervek elvárásaira, és megismerjék egymás álláspontját és az adott témában kialakított gyakorlatát. Tapasztalatok szerzésére és megosztására egyaránt lehetőség volt a szakmai konzultációkon és a kötetlen beszélgetések keretében.

A szakmai fejlődés mellett a konferencia legnagyobb értéke számunkra az volt, hogy alkalom nyílt a személyes találkozóra a társvízügyek és az OVF munkatársaival, így most már arcot is tudunk kapcsolni a telefonon megismert hangokhoz.

November 2-án este az érkezést és kötetlen beszélgetést követően közös vacsorán vettünk részt, amelyen a gazdasági vezetők „elbúcsúztak” Marsi Mártától, a korábbi

gazdasági főigazgató-helyettestől. Kedves gesztusként a vízügyes felmenőkkel rendelkező volt kolléga minden igazgatóságtól kapott valami vízügyi tevékenységre utaló tárgyat. Az ajándékokat tartalmazó zsákból előkerült árvízi védekezést bemutató könyv, DVD, ácskapocs, még döngölő is.

A szigorúan vett szakmai konferencia másnap reggel kezdődött a pécsi vízügy vezetője, Márk László igazgató köszöntője után.

Dél előtt külső előadókat hallgathattunk. Marsi Márta NAV-főigazgató az adóhivatal átszervezéséről és szemléletváltásáról tartott tájékoztatót, Lengyel Ferencné, a Magyar Államkincstár (MÁK) főosztályvezetője a KIRA számfejtési rendszer problémáit és a megoldásuk lehetőségeit vázolta, végül Mayerne Kovács Andrea, a Griffsoft Zrt. munkatársa a Forrás program változásairól és az év végi zárás előkészítéséről tartott előadást.

Ebéd után ketté vált a csapat és kiscsoportos kerekasztal-beszélgetések kezdődtek. Az OVF gazdasági főigazgató-helyettese, főosztályvezetője, a gazdasági igazgatóhelyettesek és a meghívott vendégek az európai uniós projektek elszámolásával, a 2015–2016. évi ÁSZ-vizsgálattal kapcsolatos tapasztalatokat osztották meg és a következő évi változásokra készültek fel.

A másik teremben a Magyar Államkincstár munkatársai az OVF és a vízügyi igazgatóságok osztályvezetői által a bérszámfejtés és bérfeladás napi problémáival kapcsolatban feltett kérdésekre próbáltak választ adni. Végül Nagyné Nádasdi Emerica, az OVF számviteli referense vázolta a napi munkában meglévő problémákat és a következő évben várható változásokat.

A rendezvény zárónapján a Belügyminis-

terium (BM) és az OVF munkatársai tartottak előadást. Liptai Hajnalka, a BM főosztályvezető-helyettese a gazdasági beszámolókat, jelentéseket vizsgáló tapasztalatait osztotta meg, Bartók Péter BM-főosztályvezető a kialakítandó információs rendszer legfontosabb elemeit mutatta be. Csikos Attila, az OVF főosztályvezetője ismertette a projektelszámolás legfontosabb szabályait, az elsősorban a gazdasági vonalat érintő, tervezett szervezeti változásokat és a 2017-től felvehető pluszlétszám illetményének finanszírozási lehetőségét.

A zárszót dr. Tóth László OVF gazdasági főigazgató-helyettes (lenti kép) tartotta. A rendezvényt mind az előadók, mind a résztvevők nagyon hasznosnak találták, és ismét megállapítottuk, hogy legtöbbet egymástól tanulhatunk.

Jövőre Gazdag Erzsébet gazdasági igazgatóhelyettes Szegedre invitálta a konferencia résztvevőit.

Felsőné Tóth Irén

Magyar–szerb vízminőségvédelmi albizottsági találkozó

A Magyar–Szerb Vízminőségvédelmi Albizottság 2016. október 25–26. között tartotta meg szakértői találkozóját Mórhalmon. A Csongrád és Baranya megyei kormányhivataloktól és az Atvíztől delegált szakértők a határt metsző folyók és vízfolyásokon az aktuális érvényben lévő Működési Szabályzatnak megfelelő gyakorisággal fizikai, kémiai, biológiai és radiológiai paraméterekre folytatták mintavételeket és vizsgálataikat.

(Folytatás a 12. oldalon)

Mozgalmas szakági év volt az idei

(Folytatás a 11. oldalról)

A megrendezett találkozón az albizottság szakértői által végzett mérések, eredmények egyeztetése és azok értékelése történt meg.

A szerb fél három év után – mely során a magyar fél eredményeit fogadta el egyeztetett eredményként – újra elkezdhetette radiológiai méréseinek végzését.

A Magyar–Szerb Vízműszolgáltatási Albizottság 2016. május 24–26. között tartott ülésén határozott és javaslatot terjesztett elő a Bizottság részére a „Működési Szabályzat a magyar–szerb határvizeken végzendő mintavételekre, vizsgálatokra és a vízminőség értékelésére vonatkozó eljárásokra” c. dokumentumban foglaltak módosítására.

A Magyar–Szerb Vízgazdálkodási Bizottság szerb tagozatának elnöke, Aleksandar Nikolic II.-21/214 sz., 2016 június 3-án kelt levelében kezdeményezte a módosított Működési Szabályzat írásbeli jóváhagyását, mellyel a Vízműszolgáltatási Albizottság a módosításnak megfelelően végezheti munkáját.

Kovács Péter, a Magyar–Szerb Vízgazdálkodási Bizottság kormány meghatalmazottja 2016. augusztus 2-án kelt válaszelevelében egyetértését fejezte ki a szabályzat módosításával kapcsolatban, mely alapján a Vízműszolgáltatási Albizottság Működési Szabályzatának aktualizálása és módosítása megtörtént.

A szakértői találkozón az albizottság két tagja jelentette be nyugállományba vonulását és távozását a Vízműszolgáltatási Albizottságból. Vancsura Péter, a magyar fél radiológusa, a Baranya megyei Kormányhivatal környezetvédelmi és természetvédelmi főosztálya mérőközpontjának volt vezetője, illetve Radojka Bugarski, a Vízműszolgáltatási Albizottság szerb tagozatának elnöke, a Belgrádi Környezetvédelmi Ügynökség újvidéki laboratóriumának vezetője vonult nyugdíjba.

A magyar fél tolmácsa Balla Éva, aki az Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség munkatársaként, majd a Csongrád Megyei Kormányhivatal által delegált tolmácsként fordította az albizottság dokumentumait, szintén távozott az albizottságból, így ezen az ülésen sem volt már jelen.

Az albizottság munkájában mindhárom kollégánk évtizedek óta lelkiismeretesen és eredményesen látta el feladatát. A felek közötti szakmai kapcsolaton kívül baráti viszony is fűzte mindhármat az albizottság többi tagjához. Eddigi munkájukat megköszönve kívánunk nekik az elkövet-

kező évekhez nagyon jó egészséget, boldogságot és rengeteg örömet családjuk körében.

Némethy Tímea

Magyar–szerb vízkárelhárítási albizottsági találkozó Érsekcsanád

A Magyar–Szerb Vízgazdálkodási Bizottság Vízkárelhárítási Albizottságának idei találkozója 2016. november 8–10. között tartották. Az albizottsági ülésnek az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság impozáns érsekcsanádi gátórháza adott otthont a Duna bal partján.

A bizottsági titkárok által előre egyeztetett napirendi pontok az Ativízig közös érdekű árvízvédelmi műveit is érintették, így igazgatóságunkat Borza Tibor, az Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály vezetője képviselte.

Az albizottsági ülés napirendi pontjai közül – a következő, az Alsó-Tiszát érintő témákat kell kiemelni:

- *Aktuális rekonstrukciós és új beruházási munkák kivitelezésére vonatkozó programok, fejlesztési tervek egyeztetése:*

A Tisza-vízgyűjtőn magyar területen található, magyar–szerb közös érdekelt-ségű folyószakaszokat érintő tervezett fejlesztésekről az idei évi őszi szemlén a szerb fél helyszíni bejárással egybekötött tájékoztatást kapott. Bemutattuk a 2014–2020. közötti pénzügyi fejlesztési ciklusban megvalósuló „VTT Hullámtér-rendezés az Alsó-Tiszán” című projektünk közös érdekű szakaszokat érintő projektelemeit, így a Ferencszállási kanyarulat rendezését, a Malina-burkolat rekonstrukcióját és az Algyői partbiztosítás megerősítését. Tájékoztatásul a tervezett beavatkozások összefoglaló műszaki leírását és helyszínrajzát a találkozón átadtuk a szerb félnek.

- *Szakértői csoport megalakítása a bizottság titkárainak közreműködésével a tiszai Váshelyi Terv Továbbfejlesztése című program figyelemmel kísérése céljából:*

A Magyar–Szerb Vízgazdálkodási Bizottság 2015. szeptember 22–24. között Siófokon tartott XLI. ülésének jegyzőkönyve tartalmazza „A Váshelyi Terv Továbbfejlesztése c. program közös figyelemmel kísérést”, mint feladatot. A határozati pont végrehajtása érdekében a bizottság magyar elnöke meghívta a szerb fél delegációját kétnapos helyszíni tájékoztatóra és bejárásra. A helyszíni szemlére és tájékoztatóra 2016. november 14–15. között került sor, házigazdája a Közép-Tisza-vidé-

ki Vízügyi Igazgatóság volt. Dr. Kozák Péter igazgató és Herceg Árpád szakértő-tolmács képviselte a bejárásról igazgatóságunkat.

- *„A Tisza folyó Duna torkolatától Tisza-ugig terjedő árvízvédelmi rendszerének elemzése a Magyarország és Szerbia területén 2000-ben és 2006-ban bekövetkezett szélsőséges árhullámok tükrében” című dokumentum véglegesítése:*

A tanulmányt mindkét fél elkészítette, a megszerkesztett anyagokat kicserélték, azok alapján az albizottság megállapította, hogy a sikeres tiszai árvízvédekezés kulcsa a védelmi rendszer fejlesztése és rendszeres karbantartása, a meghibásodások helyreállítása és a nagyvízi meder kezelése. Ennek kapcsán a következő közös javaslatokat fogalmazták meg:

- az észlelőhálózat fejlesztése;
- a korszerű adatátviteli, adatellenőrzési és tárolási rendszerek fejlesztése;
- az előrejelző modellek megújítása;
- nem permanens tiszai hidraulikai modellek fejlesztése;
- az ártéri öblözetek térképének elkészítése és azok rendszeres aktualizálása;
- az Európai Unió Árvízi Irányelvének, mint a koordinált árvízi kockázatbecslés és kockázatkezelés jogi keretrendszerének alkalmazása.

- *Az Árvízi kockázatkezelés (ÁKK) eredményeinek bemutatása a szerb félnek:*

Az Európai Parlament és a Tanács 2007/60/EK Irányelve az árvíz-kockázatok értékelésének és kezelésének témakörét az országok számára egységesen és kötelező jelleggel szabályozza. A végrehajtás nemzeti feladatait Magyarországon a 178/2010 Korm. rendelet tartalmazza. A szabályozás előírja, hogy a tagállamoknak előzetes kockázatbecslést, árvízi veszély- és kockázati térképeket, továbbá az árvíz-kockázat kezelésére, csökkentésére hozandó intézkedéseket kell kidolgozniuk.

Magyarországon ez a munka az Országos Vízügyi Főigazgatóság koordinálása mellett 2010 óta zajlott a KEOP 2.5. projekt konstrukció keretében. A projekt közös érdekű szakaszokat érintő eredményterképeit és azok összefoglaló leírásának kivonatát a magyar fél írásban átadta a szerb fél részére. Ezeken túlmenően szó esett a „Szabályzat az árvíz, belvíz, valamint jég-torlódás elleni védekezéshez a magyar–szerb határ menti és határ által metszett vízfolyások és vízrendszerek közös érdekű szakaszaira” c. dokumentum aktualizálásáról, a határon átnyúló öblözetet védő árvízvédelmi főművek közös védekezési tervének kidolgozásáról is.

Borza Tibor

Mozgalmas szakági év volt az idei

Magyar–román vízgazdálkodási és hidrometeorológiai albizottsági találkozó Mórahalmon

Az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság szervezésében 2016. november 7–11. között tartották a Magyar–Román Vízgazdálkodási és Hidrometeorológiai Albizottság találkozóját Mórahalmon.

Igazgatóságunkat Priváczkiné Hajdu Zsuzsanna, Lázár Miklós és Barla Enikő képviselte.

A találkozó a következő napirendi pontok szerint zajlott:

- A „Szabályzat Magyarország és Románia között a meteorológiai és hidrológiai adatok és tájékoztatások kölcsönös megküldéséről” című dokumentumban foglalt feladatok teljesítésének áttekintése;
- A „Szabályzat a magyar–román határvízekén végzendő rendszeres vízrajzi észlelésekről és közös készletmeghatározásról” című iratban foglalt feladatok teljesítésének áttekintése;
- A „Magyar–román határt alkotó, vagy a határ által metszett folyókon, valamint ezek

vízrajzi alegységein (rendkívüli) kisvízi lefolyási viszonyok esetén a területi szervek közötti együttműködésről” szöveg szabályzatban foglalt feladatok teljesítésének áttekintése;

- A hidrológiai előrejelzések kidolgozásával foglalkozó magyar és román szakértők tapasztalatcseréjének kiértékelése;

- A „Szabályzat a Magyar Köztársaság és Románia között a meteorológiai és hidrológiai adatok és tájékoztatások kölcsönös megküldéséről” című dokumentum 4. mellékletében felsorolt, a DESWAT projekt keretében megvalósított állomások adatainak a meglévő adatforgalmi rendszerbe illesztésének megvalósulása;

- A Gyepes csatorna vízpótlásának közös pályázati konstrukció keretében történő megvalósítása;

- Egyeztetés folytatása a magyar fél által kezdeményezett adatigényről;

- A felek szakértőinek kölcsönös tájékoztatása az albizottság tevékenységét érintő, folyamatban levő projektekről;

- A felek szakértőinek kölcsönös tájékoztatása a Tisza Integrált Vízügyi-gazdálkodási Tervében foglalt, és a Víz Kezeli irányelvhez kapcsolódó határ menti feladatok tekintetében a Duna Védelmi Nem-

zetközi Bizottság (ICPDR) által meghatározott feladatok végrehajtásának helyzetéről.

A felsorolt napirendi pontokat a résztvevők megvitatták, a szakértők által felvetett kérdésben a felek egyetértettek.

A tanácskozásokat, egyeztetéseket követően, három napos megfeszített munka eredményeként, aláírták a Vízügyi Bizottság elé terjesztendő jegyzőkönyvet (a lenti képen.)

Kikapcsolódásként a találkozó szakértői az egyik délután szakmai programon vettek részt, mely alkalmával Molnár Róbert, az MBSZ helyettes vezetője a helyszínen ismertette a DAOP program keretében 2013-ban a Tápéi szivattyútelepnek az igazgatóság által megvalósított rekonstrukciós projektje eredményeit.

A résztvevők a tájékoztató közben meg is tekintették a felújított szivattyútelepet. Ezt követően Sári Csaba, az Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály vezetőhelyettese rövid beszámolót tartott a megújult, tavalyi átadott Szeged belvárosi árvízvédelmi rendszerről.

A vendégek mindkét témával kapcsolatban nagy érdeklődést mutattak.

Barla Enikő

Fotó: Priváczkiné Hajdu Zsuzsanna

Az Ativízig 2015/2016-os hidrológiai évének összefoglalója – 2015. november 1–2016. október 31.

Az elmúlt hidrológiai év időjárási jellegzetességeit vizsgálva az évszakok átrendeződése, a később kezdődő, rövidebb tél és a tovább tartó nyár lehet a leginkább szembetűnő. Az előző pár évhez hasonlóan a klímaváltozással prognosztizált általános hőmérséklet-emelkedés, a csapadékosabb tél (kevesebb hóval) és a rövid idő alatt lehulló nagy csapadékok az idei évet is jellemezték.

A vízjárás ennek megfelelően alakult az évben, az áradások már február-márciusban jelentkezték – március elején a Hármas-Körösön I. fokú készültségi szintet kiváltva –, emellett január végétől április elejéig belvízvédekezésre is szükség volt, amikor I. és II. fokú készültségi szintet is el kellett rendelni.

Időjárás

Csapadék

Működési területünkre a hidrológiai év kezdetétől (2015. november 1-től) ez év október végéig a sokéves átlagnál 14 %-kal több, 624 mm csapadék hullott, szélsőséges időbeli eloszlásban. A Tisza vízgyűjtőjére ez idő alatt 765 mm esett, a várható érték 110 %-a.

A 2015-16-os hidrológiai év – a megelőző hónapokkal ellentétben – az átlagosnál szárazabb időjárással indult. Tavaly novemberben 10 %-os csapadékhány jelentkezett, ezután a tél első hónapjában a Tisza vízgyűjtőjén 7 mm, az Ativíz területén mindössze 3 mm csapadékot regisztrálhattunk.

A 2016-os év elejétől újra csapadékosra fordult az időjárás. Januárban és februárban, a Dél-Alföldön és vízgyűjtő szinten is, a sokéves átlagok 170 % és 270 %-a hullott. Tavaszra ismét csökkent a csapadékhány, a havi összegek változó mértékben maradtak el a sokéves átlagoktól. A tavaszi csapadékhányt aztán a nyár első két hónapja bőségesen pótolta, amikor a Tisza vízgyűjtőjén és működési területükön is 100 mm körüli havi csapadékösszegek jelentkezték, az elmúlt két év legcsapadékosabb időszakát eredményezve. Ebben a periódusban a helyi napi csapadékmáximo Dombegyházán a 97 mm-t is meghaladta. Augusztusban és szeptemberben a várható értékek mindössze 70 %-át mérhettük, majd októberben, igazgatóságunk területén 83 mm, a Tisza vízgyűjtőjén 91 mm eső – a sokéves átlagok két- illetve másfélszerese – esett, ami újra pozitív irányba billentette az éves csapadékmérleget.

Hő

Az elmúlt tél enyhe időjárásának köszönhetően a Tisza vízgyűjtőjén hullott hó mennyisége a hőszezon nagy részében elmaradt a sokéves átlagtól. Arányosan a legnagyobb hóvízkészlet a Maros részvízgyűjtőjén halmozódott fel. A hóban tárolt vízkészlet ideji maximuma a Tisza vízgyűjtőn január 26-án, a Maros völgyében február 14-én alakult ki. Ekkor a Tisza szegedi szelvényére számítva 2,06 km³ a várható érték 66 %-a, a Maros makói szelvényére számítva 0,98 km³, a sokéves átlag 111 százaléka volt a hóborítás vízkészlete.

Igazgatóságunk területén január 5-én jelent meg a hó először, ami január 11-re el is olvadt. A hóborítás maximumát január 7-8. körül érte el, működési területünk nyugati részén, ekkor körülbelül 10 cm-es hó borította a felszint, 15 mm-es hóvízgyenértékkel. Ezt követően már csak kisebb, egy-két napig tartó hótakarót és hófoltokat jelentettek január 22. és 25. között.

Lég hőmérséklet

Az elmúlt hidrológiai év tizenkét havi középhőmérséklete 12,4 °C volt, jelentősen – számszerűen 1,4 °C-szal – melegebb a sokéves átlagnál. Az időszakban minden évszak középhőmérséklete meghaladta a várható értéket. A vizsgált időszak enyhe időjárással indult, az éjszakai fagyok is csak december legvégétől váltak jelentőssé. A hőmérsékletek ekkor 1-2 °C-szal voltak enyhébbek az átlagosnál.

Kiugróan magas értékeket februárban regisztrálhattunk, a hónap középhőmérséklete 6 °C-szal volt melegebb a megszokottnál. Az enyhe időjárású téli hónapokban mindössze 14 téli nap (napi maximum hőmérséklet < 0 °C) volt, ami 10 nappal ke-

sebb a sokéves átlagnál. A hidrológiai év további részében az átmeneti hónapokat lehet kiemelni, áprilisban és szeptemberben ugyanis a középhőmérséklet 2-2,5 °C-szal haladta meg az ilyenkor várható, májusban és októberben pedig az évben egyedülként elmaradt a sokéves átlagtól.

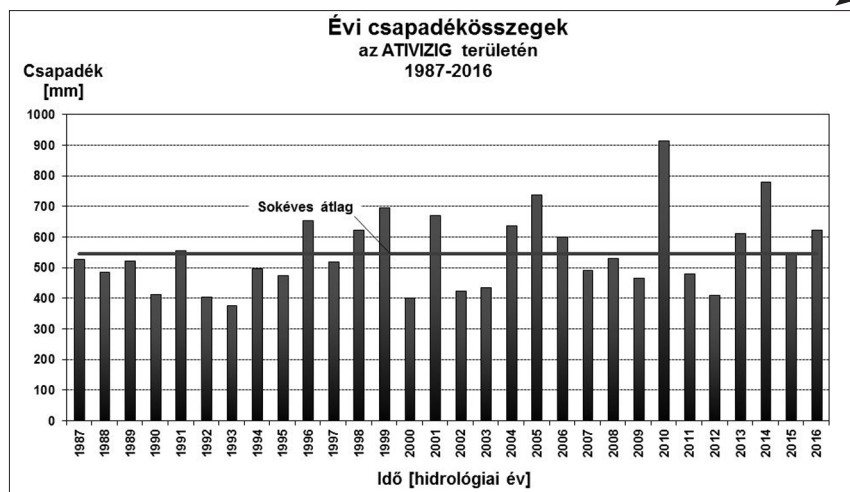
A nyári időszakban összesen 31 hőségnapot (napi maximum hőmérséklet >30 °C) – négyel többet, mint a sokéves átlag – regisztrálhattunk, forró nap (napi maximum hőmérséklet >35 °C) viszont mindössze egyszer fordult elő.

Vízjárás

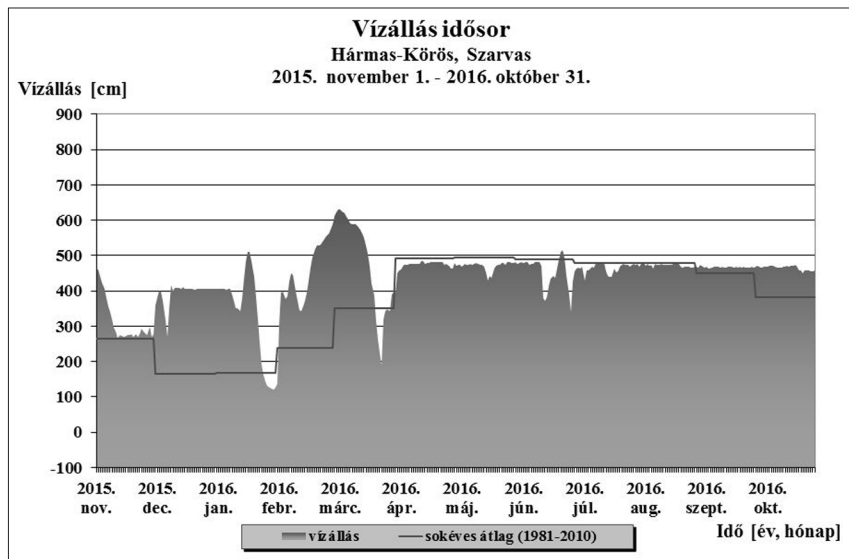
Folyók vízjárása

A hidrológiai év kezdetén a kezelésünkben lévő folyószakaszokon az átlagostól elmaradó kisvízállások voltak jellemzőek. Decembertől aztán működési területünkön több árhullám is levonult, jelentős áradás azonban csak február végén, március elején alakult ki, ami a Tiszán Szegednél a készültségi szint alatti, az alsó rakpartot megközelítő vízszintet, a Hármas-Körösön Szarvasnál 8 napig tartó, I. fokú készültségi szintet eredményezett.

A Maroson januárban a valaha mért legkisebb vízszintet (LKV) 24 cm-re megközelítő vízállás is előfordult, majd több kisebb áradás vonult le. A folyó júniusi árhulláma az elmúlt három év legmagasabb vízállását eredményezte Makónál, de készültségi szintet nem kellett elrendelni. A hidrológiai év további részében a megszokottnál kisebb vízállások jellemezték folyószakaszainkat, a Hármas-Körös Szarvasnál a sokéves átlagos szinten, duzzasztott állapotban volt. Az időszak legmagasabb vízállása a Tiszán Szegednél március

Az Ativízíg 2015/2016-os hidrológiai évének összefoglalója – 2015. november 1–2016. október 31.

7-én, 557 cm, a Maroson Makónál június 18-án, 251 cm, a Hármas-Körösön Szarvasnál március 3-án, 631 cm (I. fok: 600 cm) volt. Az időszak legalacsonyabb vízszintjei Szegednél november 2-án 70 cm-rel, Makónál január 11-én, -89 cm-rel, Szarvasnál január 30-án, 121 cm-rel alakultak ki.

Jég

Folyószakaszaink jégjelenségei az elmúlt télen a megszokottnál később, az Alsó-Tiszán és a Maroson január 4-én, a Hármas-Körösön január 23-án jelentek meg először. Bő egyhetes jégmentes időszak után a Maroson január 19-től volt megfigyelhető újra jégzajlás, ami pár nap alatt állójéggé alakult.

Az Alsó-Tiszán 21-től figyelhattuk meg újból zajló jeget. Január 30-ra folyószakaszainkon minden jégjelenség megszűnt. Az időszakban az Alsó-Tiszán 11, a Maroson 16 (melyből 5 napig volt álló jég), a Hármas-Körösön 3 jeges nap volt.

Talajnedvesség

A talaj felső két rétegének nedvességtartalma jellemzően a vizsgált időszak csapadékoságát követve ingadozott. A hidrológiai évet megelőző csapadékos időszak hatására a 0–20 cm-es és a 20–50 cm-es réteg novemberre elérte 100 %-os telített állapotot. A decemberi száraz időjárás hatására bekövetkező kisebb csökkenés után a felső két réteg víztartalma februárig, illetve márciusig maradt telített állapotban. A legalsó, 50–100 cm-es réteg az időszak eleji 60 %-os értékről februárig lineárisan emelkedett, amikor elérte a telített állapotot és májusig nem is változott.

A csapadékhányos tavasz eredményeképp a felső rétegek nedvessége május végére 40 %-ra csökkent, majd a nyári nagy csapadékok hatására, a jelentős párolgás ellenére is 70–80 %-ra emelkedett.

Az augusztusi és szeptemberi szárazabb időszaknak köszönhetően csökkent a felület nedvességtartalma, de az októberi esőzések a felső rétegeket újra közel telített állapotba hozták. Emellett a legalsó réteg nedvességtartalma – a szeptemberi 30 %-os mélypont után – az időszak végére 40 %-ra nőtt.

Talajvízjárás

Az időszakot megelőző csapadékos időjárás hatására tavaly novembertől működési területünkön növekvő talajvízszinteket mérhattunk, a víztükörszint nagyságrendileg 2–4 méterrel volt a felszín alatt. Az

emelkedés, a tavaly év végi száraz időjárás hatására decemberben és januárban némileg megakadt, de a csapadékgazdag télnek köszönhetően februárra újra átfogó lett igazgatóságunk teljes területén.

A víztükörszint a megszokottnál két hónappal hamarabb, már március végére elérte ideai maximumát, ekkor területünk északi, belvízzel veszélyeztetett, alacsonyabb fekvésű részein 1 méterre is megközelítette a felszínt, a sokéves havi átlagnál pedig 1–2 méterrel volt magasabban.

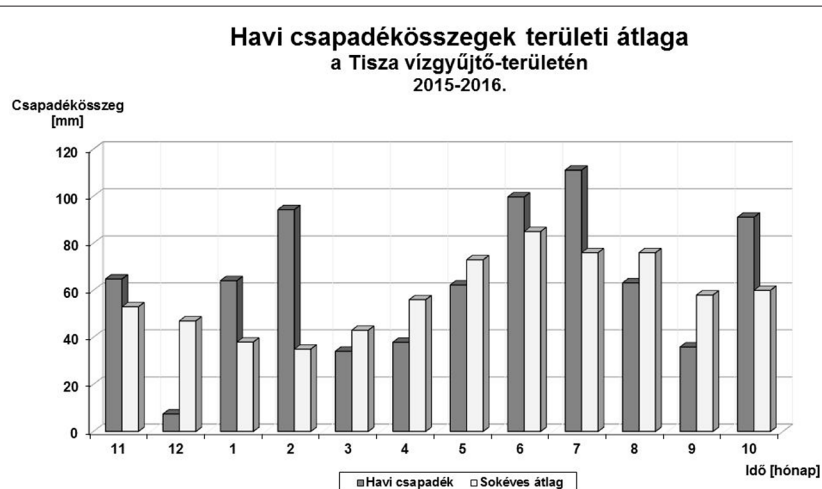
Áprilisban aztán igazgatóságunk területén erősen csökkenő tendencia vette kezdetét, a hónapban 25–50 centiméterrel süllyedt a víztükörszint. Az átfogó apadás – kisebb lokális áradások mellett – szeptember végéig volt megfigyelhető (általában havi 10–20 cm), de az átlag feletti vízállások – a Duna-Tisza közti hátság magasabb területeinek kivételével – az időszak végéig jellemzőbbek maradtak.

Kilátások

Az Országos Meteorológiai Szolgálat október első felében kiadott hosszú távú előrejelzése szerint a 2016. november és 2017. január közötti időszak az átlagosnál kissé melegebb lesz. Novemberben és decemberben az átlagosnál kevesebb, januárban az átlagosnál több csapadék várható.

A hosszú távú előrejelzés alapján és a jelenlegi – átlagosnál kissé nedvesebb – vízháztartási helyzetet figyelembe véve az előttünk álló téli, kora tavaszi időszakban árvizek keletkezésének az esélye és kiterjedt dél-alföldi belvíz kialakulásának a valószínűsége is átlagosnak mondható.

Szarvas Ferenc

Vízügyi nyugdíjasok találkozója

Igazgatóságunk idén is megrendezte a hagyományos nyugdíjas találkozóját, mely az Ativízig fennállása óta, szinte a kezdetektől töretlenül tradíció.

Az igazgatósági központ, a Szegedi Szakmérnökség, valamint a Műszaki Biztonsági Szolgálat (illetve az egykori Gépüzem) állományába tartozó kollégák a 2016. november 24-én megtartott rendezvényen találkozhattak ismét. (A hódmezővásárhelyi, szentesi és csongrádi szakaszmérnökségek külön, saját székhelyükön rendezik meg nyugdíjas találkozóikat).

A megjelenteket Nagyszöllősi Nóra PR-munkatárs köszöntötte, és tolmácsolta dr.

Kozák Péter igazgató, Gazdag Erzsébet gazdasági igazgatóhelyettes, valamint Kádár Mihály műszaki igazgatóhelyettes üdvözlő szavait, tekintve, hogy ők a rendezvényen egyéb hivatali elfoglaltságuk miatt idén nem vehettek részt.

A köszöntő szavakat követően Borza Tibor, az Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály vezetője tartotta meg az igazgatóság vezetésének képviseletében előadását az Ativízig idei évi tevékenységéről, a főbb feladatokról, az átvett művekről, a megvalósult és megvalósítani tervezett projektekről, a létszámgazdálkodás aktuális kérdéseiről.

Tájékoztatta a nyugdíjas kollégákat az idei év kitüntettjeiről is. Az elmúlt egy évben elhunyt kollégákról egy perces néma főhajtással emlékeztek a résztvevők. Igazgatóságunk képviseletében Sági János szakaszmérnök és e sorok írója is köszöntötte a mintegy 90 fős társaságot.

Az ebéd elfogyasztását követően a munkatársaknak lehetőségük nyílt a kötetlen baráti beszélgetésre, a régen nem látott munkatársak üdvözlésére, a közös emlékek felidézésére.

Kedves nyugdíjas kollégák, jövőre ismét találkozunk!

Dr. Csala Éva
Fotó: Nagyszöllősi Nóra

VÍZPART

Az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság lapja
www.ativizig.hu

Szerkeszti: a szerkesztő bizottság
Elnöke és felelős kiadó:
Dr. Kozák Péter
Felelős szerkesztő: Pálffy Katalin
Szerkesztő: Nagyszöllősi Nóra

Szerkesztőség: H-6701 Szeged, Pf.: 390
6720 Szeged, Stefánia 4.
Tel.: 36/62/599-599; Fax: 36/62/599-555
E-mail: n.nora@ativizig.hu
Nyomás: „NORMA” Nyomdász Kft.,
Hódmezővásárhely

F.: ATIVIZIG
6720 Szeged, Stefánia 4.
6701 Pf. 390

DÍJ HITELEZVE
SZEGED I.
Megyei Postahivatal
6701

NYOMTATVÁNY